

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1927/2006 o zřízení Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci

KOM(2008) 867 v konečném znění – 2008/0267 (COD)

(2009/C 228/20)

Dne 20. ledna 2009 se Rada, v souladu s článkem 159.3 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

„návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1927/2006 o zřízení Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci“

Dne 13. ledna 2009 předsednictvo Výboru pověřilo specializovanou sekci Jednotný trh, výroba a spotřeba přípravou podkladů na toto téma.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor jmenoval pana PARIZU CASTAÑOSE hlavním zpravodajem na 452. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 24. a 25. března 2009 (jednání dne 24. března), a přijal následující stanovisko 152 hlasy pro, 5 hlasů bylo proti a 12 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) podporuje návrh Evropské komise dočasně rozšířit působnost Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci (EFG) na pomoc pracovníkům propuštěným v důsledku současné světové hospodářské krize.

1.2 Je naléhavě nutné, aby Parlament, Rada a Komise urychlily jednání, aby došlo k přijetí nového nařízení co nejdříve, v rámci stávajícího legislativního období.

1.3 EHSV navrhuje, aby po uplynutí 12 měsíců od vyhlášení nařízení v Úředním věstníku provedlo hodnocení EFG s cílem přezkoumat postupy, řízení fondu a zvážit hospodářskou situaci a stav trhů práce. Na realizaci tohoto hodnocení se bude EHSV podílet s Evropskou komisí.

1.4 Výbor se domnívá, že rozpočtová linie ve výši 500 milionů EUR je nedostatečná, a navrhuje navýšení prostředků fondu na jednu miliardu EUR. Tento objem by mělo být možné v následujících letech podle vývoje hospodářské krize dále navýšit.

1.5 V současnosti uplyne od předložení dokumentace do uskutečnění platby ze strany Komise sedm měsíců. Vzhledem k tomu, že tato doba je příliš dlouhá na to, aby mohla propuštěným pracovníkům pomoci, navrhuje Výbor, aby EFG disponoval vlastním počátečním rozpočtovým krytím.

1.6 Výbor podporuje snížení minimálního počtu propuštěných zaměstnanců na 500 pro využití fondu, využívání finančního příspěvku po dobu 24 měsíců a výši finančního příspěvku EU do výše 75 %.

1.7 EHSV navrhuje, aby byla sociálním partnerům propůjčena aktivnější role během všech fází zpracování žádostí o podporu z EFG, a to jak na úrovni podniku, tak i regionu, státu a EU.

2. Souvislosti

2.1 V březnu 2006 předložila Komise návrh na zřízení Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci ⁽¹⁾, jehož cílem je poskytovat jednorázovou a specifickou finanční pomoc zaměřenou na podporu opětovného profesního začlenění pracovníků v regionech či odvětvích postižených zásadními hospodářskými problémy, k nimž patří dopady relokací do třetích zemí, masivní nárůst dovozu nebo postupné snižování podílu EU v určitém odvětví. Komise vypracovala návrh nařízení a Rada požádala EHSV o vypracování stanoviska.

2.2 EHSV přijal dne 13. prosince 2006 stanovisko CCMI/036 ⁽²⁾ (zpravodaj: pan VAN IERSEL, spoluzpravodaj: pan GIBELLIERI). V tomto stanovisku Výbor uvítal návrh Komise a vyjádřil souhlas s cíli EFG. Výbor uvedl také několik připomínek a návrhů, jejichž cílem bylo účinné fungování nařízení o fondu ⁽³⁾.

2.3 Nařízení (ES) č. 1927/2006 ⁽⁴⁾ o zřízení Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci je použitelné od 1. ledna 2007 do roku 2013. Podpory fondu mohou dosáhnout celkem 500 milionů EUR ročně a jsou doplňkem strukturálních fondů, zejména Evropského sociálního fondu. Správa EFG spadá do pravomocí Generálního ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti Evropské komise.

⁽¹⁾ KOM(2006) 91 v konečném znění – 2006/00033 (COD).

⁽²⁾ Úř. věst. C 318, 23.12.2006, s. 38–41.

⁽³⁾ Evropský parlament vydal usnesení dne 13. prosince 2006 (l PE A6-0385/2006) Úř. věst. L 406, 30.12.2006, s. 1; oprava nařízení Úř. věst. L 048 22.2.2008, s. 82. Výbor regionů byl konzultován (stanovisko CDR 137/2006 fin, zpravodajka: paní Oldfather) Úř. věst. C 51, 6.3.2007.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 406, 30.12.2006, s. 1. Oprava chyb tohoto nařízení v Úř. věst. L 48, 22.2.2008, s. 82; pro anglické znění: Úř. věst. L 202, 31.7.2008, s. 74.

2.4 Žádosti musejí předložit členské státy a nikoliv dotčené podniky či pracovníci.

2.5 V červenci 2008 vypracovala Komise sdělení⁽¹⁾ týkající se přezkumu fungování⁽²⁾ EFG během prvních měsíců a analyzovala výhledy a návrhy budoucích změn.

2.6 Hodnocení Komise je pozitivní, i když využití EFG bylo menší než se předpokládalo, a Komise uvádí, že zjednoduší postupy, posílí výměnu osvědčených postupů a bude lépe o fondu informovat, zavazuje se také, že předloží návrhy na úpravu nařízení před zveřejněním příští roční zprávy, kterou vypracuje v polovině roku 2009.

2.7 V důsledku světové finanční a hospodářské krize přichází mnoho pracovníků o práci a mnoho podniků částečně zavírá nebo zcela ukončuje svoji existenci.

2.8 V Plánu evropské hospodářské obnovy⁽³⁾ Evropská komise ohlásila svůj záměr učinit z EFG účinnější nástroj včasného zásahu tvořící součást evropské reakce na krizi. Za tímto účelem je třeba upravit nařízení tak, aby bylo možno rychleji zakročit v některých odvětvích, tj. spolufinancovat odbornou přípravu a pracovní umístění těch, kteří byli propuštěni v důsledku hospodářské krize.

3. Návrh na úpravu nařízení o EFG

3.1 Cílem tohoto návrhu, který je předmětem přezkumu, je umožnit Evropskému fondu pro přizpůsobení se globalizaci (EFG) účinněji poskytovat podporu pracovníkům propuštěným v důsledku globalizace, rozšířit na přechodnou dobu jeho oblast působnosti o propouštění způsobené vlivem světové finanční a hospodářské krize a při fungování fondu více zohlednit jeho cíl solidarity. Pro dosažení tohoto cíle je třeba změnit některá ustanovení nařízení (ES) č. 1927/2006 o zřízení Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci.

3.2 Komise před vypracováním návrhu konzultovala členské státy a sociální partnery a uspořádala dne 4. září 2008 v Bruselu konferenci.

3.3 Úprava nařízení má fungovat tak, aby EFG splňoval stanovený cíl solidarity s pracovníky, kteří přišli o práci v důsledku velkých změn vyvolaných globalizací, k čemuž patří i přechodné ustanovení na podporu pracovníků propuštěných v důsledku světové finanční a hospodářské krize.

3.4 Evropská komise navrhuje také různé úpravy nařízení s cílem dosáhnout větší flexibility a zjednodušení postupů a

požadavků, které musejí žádosti splňovat, a rozšířit oblast působnosti EFG.

4. Obecné připomínky

4.1 Během posledních měsíců přišly tisíce evropských pracovníků o práci v důsledku světové finanční a hospodářské krize. EHSV se domnívá, že současně s hospodářskými a měnovými politikami, které jsou přijímány v rámci plánu evropské hospodářské obnovy⁽⁴⁾, by Evropská unie měla podporovat také specifické politiky na podporu propuštěných pracovníků.

4.2 V době krize a nejistoty by evropští občané měli dostat od Evropské unie jasné poselství na potvrzení toho, že je připravena pomoci propuštěným pracovníkům.

4.3 Výbor proto podporuje návrh Evropské komise dočasně rozšířit působnost Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci (EFG) na pomoc pracovníkům propuštěným v důsledku současné světové hospodářské krize.

4.4 Rozpočtová linie podle článku 28 interinstitucionální dohody mezi Parlamentem, Radou a Komisí stanovuje pro EFG roční maximum ve výši 500 milionů EUR.

4.5 EHSV se domnívá, že za současných okolností může být tato rozpočtová linie pro dosažení těchto cílů nedostatečná, a z tohoto důvodu navrhuje tuto linii přechodně navýšit, dokud bude přetrvávat závažná krize a budou zanikat pracovní místa a propouštění pracovníci. Výbor navrhuje navýšit prostředky fondu na jednu miliardu EUR v roce 2009 a připravit další navýšení v roce 2010, pokud se zvýší počet žádostí o podporu.

4.6 V současnosti uplyne od předložení dokumentace do uskutečnění platby ze strany Komise sedm měsíců. Výbor je toho názoru, že tato doba je příliš dlouhá na to, aby mohla propuštěným pracovníkům pomoci, a navrhuje, aby EFG disponoval vlastním počátečním rozpočtovým krytím.

4.7 EHSV podporuje návrh Komise na snížení počtu propuštěných pracovníků z 1 000 na 500, což je podmínkou pro podání žádosti o podporu z EFG, neboť to lépe odpovídá realitě evropských podniků.

4.8 S ohledem na dopady globalizace Výbor souhlasí s Komisí⁽⁵⁾, že je třeba zohlednit nejen propouštění z důvodu strukturálních změn ve světovém obchodu, nýbrž také jiné druhy strukturálních změn v technologii, ve výrobcích, v organizaci výroby a v přístupu k surovinám a v jejich cenách.

⁽¹⁾ KOM(2008) 421 v konečném znění.

⁽²⁾ Za rok 2007 bylo přijato 10 žádostí a za rok 2008 pět.

⁽³⁾ KOM(2008) 800 ze dne 26.11.2008.

⁽⁴⁾ KOM(2008) 800.

⁽⁵⁾ Solidarita tváří v tvář změnám: Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (EFG) v roce 2007 – přezkum a vyhlídka. KOM(2008) 421 v konečném znění.

4.9 Vzhledem k tomu, že počáteční lhůta dvanácti měsíců uvedená v nařízení není často dostačující pro to, aby propuštění našli práci, podporuje Výbor návrh Komise prodloužit dobu plateb z fondu na 24 měsíců.

4.10 EHSV podporuje návrh Komise, aby se míra pomoci zvýšila z 50 % na 75 %, protože za současného stavu nouze musí EU posílit solidaritu s propuštěnými zaměstnanci i s členskými státy.

4.11 EHSV souhlasí, že k provedení výpočtu počtu propuštěných by se měl zohlednit jak okamžik podání výpovědi zaměstnanci ze strany zaměstnavatele, tak faktické ukončení pracovní smlouvy před jejím vypršením.

4.12 EHSV chápe, že článek 2 se vztahuje také na propouštění zaměstnanců v jakémkoliv podniku či regionu EU, k němuž dojde v důsledku relokace do jiných regionů EU. I když jsou všechny regiony území EU součástí jednoho vnitřního trhu, faktem je, že tlak, kterým globalizace působí na podniky a nutí je zůstat celosvětově konkurenceschopné, se často projevuje změnou umístění podniku do regionů s nižšími výrobními náklady, a to jak v rámci EU, tak mimo její území.

4.13 Výbor již navrhoval v dřívějším stanovisku ⁽¹⁾, aby byli sociální partneři v různých oblastech (podnik či region) dostatečně zapojeni do postupů. Článek 5 nařízení uvádí, že členské státy v žádosti budou informovat o postupech uplatněných při konzultaci sociálních partnerů. Výbor se domnívá, že zapojení sociálních partnerů do postupů na úrovni podniku, regionu a státu musí být nezbytnou podmínkou pro to, aby žádost byla přijata.

4.14 Výbor doporučuje posílit roli Evropské komise v oblasti administrativní a technické podpory členskými státem s cílem poskytnutí pomoci členskými státem při vypracování žádostí a zajištění stejného formátu těchto žádostí po celé Evropě, jakož i to, aby Komise plnila proaktivní roli vůči členskými státem a sociálním partnerům.

4.15 EFG má být doplňkem strukturálních fondů, zejména ESF, a je třeba se vyhnout duplicitě. Výbor se domnívá, že regionální orgány, sociální partneři a organizace občanské společnosti mohou prostřednictvím postupů pro jejich zapojení do ESF spolupracovat tak, aby tyto dva fondy byly řádně využívány.

4.16 Evropský hospodářský a sociální výbor navrhuje, aby se po uplynutí 12 měsíců od vyhlášení nového nařízení v Úředním věstníku provedlo **hodnocení EFG** s cílem přezkoumat postupy stanovené nařízením, řízení fondu, a zvážit hospodářskou situaci a stav trhů práce. V tomto hodnocení je třeba zvážit následující otázky:

4.16.1 Pokud by hospodářská krize a rušení pracovních míst pokračovalo, mělo by být rozšíření oblasti působnosti EFG prodlouženo i po roce 2011.

4.16.2 V závislosti na vývoji stavu předložených žádostí i hospodářské krize je nutné analyzovat výhodnost přechodného navýšení rozpočtové linie na 1 miliardu EUR a více.

4.16.3 S ohledem na problémy menších podniků v některých odvětvích a v některých regionech je třeba přezkoumat, zda má být snížen počet propuštěných pracovníků ze současných 500, což je podmínka pro podání žádosti o pomoc z EFG.

4.16.4 Stejně tak je třeba přezkoumat na základě analýzy zpracovaných žádostí míru pomoci, která se úpravou nařízení stanovuje až do výše 75 %, jakož i období 24 měsíců trvání poskytované pomoci.

5. Konkrétní připomínky k jednotlivým článkům nařízení

5.1 Článek 1 odstavec 1: EHSV navrhuje, aby se s ohledem na dopady globalizace do působnosti nařízení začlenilo i propouštění, které není přímým důsledkem změn obchodních vzorců, nýbrž také jiných druhů strukturálních změn v technologii, ve výrobcích, v organizaci výroby a v přístupu k surovinám (viz 4.7 a 4.11).

5.2 Článek 2. Kritéria pro pomoc: Výbor souhlasí se snížením počtu propuštěných pracovníků na 500, což je podmínkou pro podání žádosti o pomoc z EFG; v příštím hodnocení je však třeba přezkoumat možnost dále snížit počet propuštěných pracovníků ze stávajících 500 s ohledem na dotčené odvětví a region (viz 4.6).

5.3 Článek 2. Stanovení počtu propuštěných zaměstnanců: Výbor vítá návrh Komise (viz 4.10).

5.4 Článek 5 odstavec 2 písmeno a): Výbor souhlasí s úpravou, již navrhuje Komise, a navrhuje přidat úpravu navrženou pro článek 1, odstavec 1. Zároveň navrhuje pozměnit písmeno f) následujícím způsobem: „Vzhledem k tomu, že zapojení sociálních partnerů je nezbytné pro účinné využívání fondu, budou žádosti obsahovat postupy uplatněné při konzultaci a zapojení sociálních partnerů“ (viz 4.12).

5.5 Článek 8: Výbor souhlasí s úpravou odst. 1, 2 a 3, ale navrhuje přidat nový odstavec 4: „Technická pomoc Komise má mít proaktivní charakter a má zapojit členské státy a evropské a vnitrostátní sociální partnery do využívání, sledování a hodnocení EFG“ (viz 4.13).

5.6 Článek 10 odst. 1: Výbor souhlasí s tím, že částka finančního příspěvku EFG nesmí přesáhnout 75 % celkové výše odhadnutých nákladů (viz 4.9).

⁽¹⁾ Úř. věst. C 318, 23.12.2006, s. 38-41.

5.7 Článek 13 odst. 2: Výbor souhlasí s tím, aby finanční příspěvek byl využit do 24 měsíců (viz 4.8).

5.8 Článek 17: Výbor navrhuje upravit odstavec a) následujícím způsobem: „Komise provede ve spolupráci s členskými státy a sociálními partnery průběžné hodnocení účinnosti

a fungování fondu po uplynutí 12 měsíců od vyhlášení nového nařízení v Úředním věstníku“ (viz 4.14).

5.9 Článek 20: Výbor navrhuje upravit návrh Komise následujícím způsobem (nový odstavec 2): „Na základě hodnocení ve smyslu článku 17 budou moci Evropský parlament a Rada na základě návrhu Komise provést přezkum stávajícího nařízení, včetně přechodné odchylky uvedené v čl. 1 odst. a“.

V Bruselu dne 24. března 2009

Předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Mario SEPI
